

Putin chtěl spolupracovat s NATO, ale zjistil, že to Západ nemyslí vážně

Popis

Evropa je jakoby zakleslá do pastí, ze které nedokáže vyklázt, hodnotil v pátek edchozí Jiřího na jeho rozhovoru ministrovi evropské diplomacie Lubomír Zaorálek. Svět se má na pátek odvíjet, a starý kontinent se potýká ve slepých uličkách. Podle Jiřího hosta přijíme s Evropskou unií v iluzi, že jsme konsolidovaný celek s vizí, zatímco jsme jen svádí PR cvičení bez reálného obsahu. V takovém nastavení pak ovšem nejsou reálné šance, že Evropa získá strategickou autonomii, a vypořádá se sama s konfliktem za humny. V pokračování Jiřího rozhovoru se zaměříme na zásadní momenty, které formovaly vztahy s Ruskem, na roli Spojených států, i na to, jak Evropa postupně ztrácí schopnost formulovat vlastní strategické záměry. Společně se tak vydáme za mantinely černobílého nahlédnutí nejen na kořeny války na Ukrajině.

Martina: Pane ministře Zaorálku, vy, jakožto v této době aktivní diplomat, vnímáte postup Vladimíra Putina jako překážku, že obsadil Krym jako jistě, a ekněme a teď ekně hůře jinou myšlenku logický krok poté, co se Amerika rozhodla, že v Sevastopolu vybuduje svou vojenskou základnu?

Lubomír Zaorálek: To nevím, jestli logický krok, ale i když jsem to slyšel je třeba v době, dokud jsme s Rusy mluvili. Vlastně jsem od nich slyšel tak docela zlověstný stín v cí. Pamatuji si to od Lavrova, Rogozina, kteří mi dávali najevo, že byli: a Tohle vám neprojde. Neprojde vám Kosovo, jako vám neprojde to, že jsme v Radě bezpečnosti nějakým způsobem nesouhlasili, a vy jste to ignorovali. Vy jste rozbili a to mi řekl Lavrov a mezinárodním pořádek. Vy jste rozbili pravidla hry, a my vám to vrátíme. Dostanete to v zrcadle vašeho zpětně. Takže já jsem od Rusů slyšel, že tohle nebude bez následků. Oni nebyli schopni se s tím spokojit. Nebyli schopni, a nebyli ochotni spokojit se s tím, že jejich hlas najednou nic neznamená.

Konkrétní případ klade otázku, že Kosovo. Rady bezpečnosti hlasují proti a nedbají se na to. A oni říkají: Tak to už v tom případě v tomto světě

u nás v úbec nic neplatí. Nebo kdyby byl zabit Sulejman, a kdyby se zabili lidé na cizím území, bez jakéhokoliv důvodu? A oni říkali: Vy porušujete všechny pravidla, všechny normy. Vy jste naprosto svobodní, rozbili celou mezinárodní systém. Nemuseli jste být obdivovatel Rusů, mohli jste s nimi nesouhlasit, ale pravda byla v tom, že tyhle věci ci byly příliš esenciální. Vůlka v Iráku byl modelová právní úklad. Tam se řhalo, neřkala se pravda, lidé byli krmeni nepravdivými věcmi, jako kdyby se myslelo, že kdyby mělyte pravdu, tak to ospravedlní všechno, a máte si dovolit jakoukoliv lež, protože práve pravda je na vaší straně. Husajn je prostě hnusný bůdák, a my příliš eci máme právo ho likvidovat.

Martina: Co jste po této čto informacích, a poměrně zásadních sděleních, z toho pro sebe vyvodil?

Lubomír Zaorálek: Vystupoval jsem i tady v Česku, dalo by se to dohledat a říkal jsem, že

Martina: Kritizoval jste naprosto úklad unáhlené uznání Kosova v roce 2008?

Lubomír Zaorálek: Já jsem tehdy ve Sněmovně mluvil o tom, jak se Masaryk zaměřil nad tím, jestli Československo má nějaký rok vzniknout. Jak se Masaryk ptal: Máme eji, Slováci na to, aby budovali vlastní stát? Máme na to peníze? Máme na to infrastrukturu? Máme na to kulturu politickou? Není to něco, co skončí fiaskem? Máte si dovolit tomu pomáhat? A má ta země dneska na to? A já jsem se ptal: Má Kosovo na to, aby budovalo stát? Je to struktura, která je ekonomicky a politicky životaschopná na to, aby mohla existovat? Je to tak samozřejmě? Kdyby si Masaryk tehdy kladl tyto otázky, tak pro mě si je neklademe teď, jestli to je skutečně nějaké co, co má smysl. Jestli to nebude prostě pářecký stát, který se bude život organizovaným zločinem, a podobně?

Martina: A proč si myslíte, že tedy Kosovo vzniklo? Mně se nechce věřit, že to bylo jenom proto, aby Madeleine Albrightová mohla zprivatizovat kosovské telekomunikace.

Lubomír Zaorálek: Já si myslím, že to byl americký zájem. Bavit jsem se o tom s Američany, protože jsem jim vyřkl bombardování, a oni mi říkali: Dobře, vy Evropané jste opravdu skvělí. Vy jste nad tím stáli jako chirurg na operačním stole nad rozřezaným tělem, se kterým si nevíte rady, a bezmocní, a kdyby potom příliš ijeme my, a zvolíme nějakou takovou metodu, tak

nám eknete, že to bombami nevyřešíme. A teď si stážíte. Tak si to můžete sami říci. To mi říká. Tak nás do toho netahejte. Ale když nejste v Evropě schopni nic dělat, a jste impotentní, tak se potom nezlobte, když půjdeme my, a my řešíme to po našem. To byla tahle debata.

Martina: A vznikla tam vojenská základna. Ano.

Lubomír Zaorálek: Ano, tak eba. Byl to právě Kissinger, který v roce 2000 půšel do Prahy na fórum, a půsed vládem Havlem řekl, že to si dobře pamatují: že byste, vy si myslíte, že půinášáte dobro. Ale je možné, že my, kteří půspolíte do reálných pragmatik, nakonec půpřijmeme ve své době moudrý kody, než vy, kteří půmáte hodnoty, které hlášáte. Ale děle Kissinger na této konferenci řekl: že Vy si opravdu myslíte, že problém je Balkán, a vyřešíte to tím, že tam vůbec nezbombardujete? To si opravdu myslíte, že to je metoda, kterou se vyřeší složitý problém mezi národy? Toto řekl kupodivu realpragmatik Kissinger, který se vyznával tak tím, jak bombardoval Kambodžu. Ale tento projev nebyl nezajímavý. On se tehdy postavil celou atmosférou, která tady byla. Proti atmosféře jistoty, že my máme půece hodnoty, za které se stavíme. A on řekl: Kdž to zbombardujete ve jménu této hodnoty, tak si myslíte, že jste něco vyřešili? Samozřejmě, že jsme nic nevyřešili. Bž že se podávát, jak to tam dneska vypadá. Tamná klid je strašná ká ehk. Jž jsem tam byl svědkem strašných scén, kdž jsme se jako ministři snažili dět dohromady znesvázené strany, a zažili jsme přiskáň dvě mi a ká ik. Vidž I jsem, jak je to stále é erství, a jak vlastně jediný, co se daň, aby tento konflikt nepropukl znovu, ale jinak to má daleko od toho, aby to dospělo k nějakému konci.

Rusové vnámali otevřeně dvě ř do NATO pro Ukrajinu a Gruzii jako ohroženě jejich bezpečnosti

Martina: To, co jste zmiňoval, tedy co řekl Kissinger, by určitě byl zajímavý projev o evropském příchůně dobra, kdyby právě ta ohniska, a zničené země neměly na své domě zájky Spojených států. Jmenoval jste Irák, Libyi.

Lubomír Zaorálek: Ano, to je bohužel pravda. To byl Afghánistán, Libye, Irák. To vůbec byl určitě typ politiky, jehož děsledky potom táže padaly na Evropu. Ano, my jsme sklázeli migrační ná krize. My jsme sklázeli a sklázáme to, že tam nemáme partnera. S námi se nikdo nebavá, protož jsme vlastně ztratili schopnost

s nimi komunikovat. To vůbec není je hrozná bilance této politiky.

Ale potom se dostaneme k roku 2008, a k rozhodnutí otevřít Át na summitu aliance dvě Á e Ukrajině a Gruzii, a ke sporu, který se tam tehdy vedl, na jedné straně George Bush mladší, který tam půl íšel trošku jako kovboj, a Á ekl: Á Otevřeme dvě Á e Ukrajině a Gruzii. Á Na to byla reakce Merkelové, Francie a Německa, kteří Á eklí: Á To není Á¾eme. To je něco, co je Ápatná. Á A vznikl tam poměrně velký konflikt. Nakonec bylo výsledkem, Á¾e se sice otevřely dvě Á e, ale neposkytl se takzvaný Á Membership Action Plan Á co Á Evropanům půl ípadalo, jako Á¾e to je dost velká zbrzděná. Ale Rusům to tak nepůl ípadalo. Rusové vidějí li hlavně to, Á¾e se otevřely dvě Á e. A toto otevřené Á Ukrajině a Gruzii, toto tahání Ukrajiny a Gruzie do NATO vnímali jako něco, co je ovlivňováno jejich bezprostředního sousedství, a snižováno jejich bezpečnosti.

Já jsem o tom mluvil s Lavrovem, a bylo to zajímavé, proto Á¾e mi Lavrov Á Ákal Á a te Á je docela zajímavé to sdělit: Á Vy nám, Rusům tvrdíte, Á¾e nemáme budovat sféru vlivu, Á¾e to je něco vadného. A co vaše Východní partnerství? Není vaše Východní partnerství Á Á to který se uzavřelo právě se zeměmi Ukrajina, Gruzie, Moldávie, Arménie, Á zerbájdžánské Á budování sféry vlivu? Tak Á¾e nám to zakázáte, a pro sebe si vymyslíte tento půl kněží než Východní partnerství, a te Á nám sem vlastně vstupujete jako někdo, kdo si buduje sféru vlivu. Á Já jsem se to samozřejmě snažil nějak objasnit, a Á Ákal jsem mu Á ;

Martina: Jak jste mu to mohl vysvětlit?

Lubomír Zaorálek: Já jsem mu Á Ákal: Půl eci na to nemáme rezignovat. Jsou to sousedé Evropy. My s nimi chceme mluvit, chceme s nimi Á¾Át, obchodovat, a tak podobně. Á Tak Á¾e to byla nějaká debata. Ale zajímavý byl jeho argument: Á Kdy Á¾e my se snažíme v této oblasti drážet úřitá postavená, máť možnost do toho vstupovat, ovlivňovat to, tak nám to vy Á Átíte. Ale vy sami děláte to samé. To je v každém případě expanze. A jestli Á¾e nejsme schopni se v tomto dohodnout, tak to jde ke konfliktu. Á

Víte, v Á esku se neustále opakovalo Á a je to strašná trapná, je to floskule, kterou pořád slyšíte ve veřejném médiu, Á¾e Severoatlantická aliance je obranná aliance, a tudě Á¾e jakákoliv znepokojená Rusá, Á¾e je to ohrožuje, je nesmyslné. Proto Á¾e my jsme půl ece obranná aliance. No, obranná aliance,

vždy jsme vyráží na expedice do různých koutů světa od Iráku až po Afghánistán, a podobně. To nebyla obrana teritoria. Aliance se vlastně opln odchlila od svého základního okolu obrany teritoria. Ona prostě dokazovala, že vyráží do světa, a tam dokonce má nové reálie, a změna na reálu se stala dokonce popisem práce celého světa ady organizací, jako je třeba National Endowment for Democracy, s jejím slavným předsedou Carl Gershmanem jsem se setkal, a málem jsem s ním nedokončil veškeré, protože to byla hrozná arogance. National Endowment for Democracy je organizace těsně spolupracující se CIA, to však dává, kdo se tím zabývá, a opravdu dělá věcně známé změny reálné. A ta investovala i na Ukrajině.

Vždy to najdete v literatuře, kolik miliard dolarů investovali třeba do Majdanu a podobně. To není na debatu o to prostě věme, máme to doloženo, dokonce se to přiznává. A teď se to přiznalo už i oplně legračně, když Elon Musk přiznal, že v rámci Fica řekl: že jsem věřil, že jsem, že zastávám proud peněz, 35 miliard dolarů, do vašich organizací na Slovensko, které organizují protivládní akce. To věřím tedy, že jsem, že s tímto ovlivňováním politického života konáme, a to nejenom na Slovensku, ale i jinde. A zároveň dokonce v *Economistu* psali o National Endowment for Democracy jako o překládání organizace, které se teď zastavuje financování přiznává proto, že tam prokazatelně byla tendence mánit reálie. Lavrov se nám nemusí líbit, máme nám běžet nesympatické, ale problémem je jeho argumentace: že Copak vy neděláte nic co velmi podobného, co nám vyprávíte, a tvrdíte nám, že máme běžet v klidu, sedět tady, a nic nedělat? že jsem se s ním přel, my jsme se po něm dýchali nebo dýchali. Ale o to nejde. Ale je to o tom, že to nebylo bez argumentů. Lavrov není hlupák.

Martina: Pane ministře Zorilku, věte ale, po tom, co jste mi teď řekl, budou mít na je moudra veškeré ejně slušně jasno v tom, že jste kremelský agent?

Lubomír Zorilek: Jaký kremelský agent? To si máme myslet jenom omezenec.

Nejsme schopni definovat zájem ČR, ani EU, a proto místo toho káňáme: Zbraně a peníze. To je tragédie.

Martina: Kdy se chcete podívat na složitě geopolitické problémy i optikou druhé strany, tak v tu chvíli se dostáváte předsed zřívorku.

Lubomír Zaorálek: My jsme dneska v geopolitické bouři, ve které by bylo dobré odložit tyto hloupé nálepky a bavit se o tom, co je česká národnost, a o tom, co je zájmem náše Evropan, co je zájmem Evropy, a dělat tuto politiku. To, že toho nejsme schopni, a místo toho říkáme: „Zbraně a peníze“ – tak to je tragédie. Ale já vím, jak je to s tím proruským agentem. Já jsem vystupoval proti stavbě radarové základny Spojených států v Česku.

Martina: Brdy.

Lubomír Zaorálek: A dodnes jsem schopen opakovat argumenty, které byly jednoznačně náš a silné. A tehdy to byla ta situace, kdy jsem byl podle některých proruským agentem. A co jsem tehdy, mimo jiné řekl? Bavit jsem se se západními zeměmi Evropy, Francouzi, a dalšími. A co mi říkali? „Proč si tedy chcete v Česku stavět americký systém protiraketové obrany? Proč nebudeme stavět vlastní? Vždyť systémy, které máme dnes vyvinuté, jsou daleko lepší než americké.“ Protože tehdy všechny americké pokusy naš co sestávaly elit selhávaly. Takže to bylo dokonce až legrační. My jsme se bavili o systému, který byl viditelně nefunkční. My jsme tedy i zvali experty, kteří nám ukázali, že to, co nám tedy americký generál předložil, byly de facto chybry. Bohužel, to je smutné. Ale pak mi i naši odborníci potvrdili, že si z naš dříve lali legraci, takže nám ani neřekli o systému, který tedy chtěli budovat, pravdu. Bylo to zřejmě kvůli tomu, že absurdní, protože náš kde to, co bylo náš kde v Tichém oceánu, jsme si chtěli postavit u Prahy. Generálové nám řekli, že na tyto systémy bude první jaderný útok v případě konfliktu, kdyby se náš co stalo. A říkali nám: „To jste tedy frajeři, že si vedle hlavního místa postavíte radarovou základnu, která bude na začátku jakéhokoliv konfliktu předem tím jaderným útokem.“ Ale hlavní důvod a hlavní problém byl v tom, že naše argumentace byla, proč systém protiraketové obrany nestavíme jako Evropané sami. A dneska přece, když vidíte, co se děje, tak je jenom vidět, že tato argumentace byla úplně esná. Dneska Finové, kteří mají americké rakety, neví, jestli v případě konfliktu s Ruskem – protože to Američané naprosto, že sta procent ovládají – budou moci tyto rakety použít. Česká republika, která bude mít letadla F-35 !

Martina: Za dvacet let.

Lubomír Zaorálek: Máte pravdu. To tak nespěchají. Ale teď už ekol Witkoff na tiskové konferenci v Moskvě, kdy tam půl jižněmal ruského zajatce, kterého odvážel z Moskvy: „A bylo tady krásné půl itelství“ „Rusové to půl ekol dali jako krásná družba“ „mezi panem prezidentem Putinem a Trumpem. A věme, že toto půl ekrásné půl itelství bude pokračovat. A to je ta nejlepší zpráva pro planetu“. Ji nevěm, co se stane v budoucnosti, ale když máte letadla F-35, která jsou jednoznačně nř ovládná a pod kontrolou Spojených stůt, tak mi tady máme systēm, u kterých nevěme, kdyby se nř co semlelo, jestli je věbec budeme schopni použít. Tak byla pravda, když jsem v tē době už ekol, že máme mít evropský systēm protiraketové obrany. A již jsem se o tom tehdy bavil i s politiky „nechci je tady jmenovat, protože to byly docela věcné debaty“ a už řkal jsem jim: „Vy půl ece nevěte, co bude Amerika zůtra. Je půl eci evidentně, že zůjmy Spojených stůt nemusě být totožné s našimi. Nemůli bychom budovat nř co, co je pod našij kontrolou, a dohodnout se na tom s našimi nejbližšími partnery? Ji jsem nebyl nikdy protiamerický „mám Ameriku rád, rád jsem tam jezdil. Dokonce jsem ve Washingtonu strůvil možný nejvřc řasu, jakž jsem kdy v nř jakém jiném městě strůvil, a mř l jsem tam rád už adu lidí, a to vějechno. Ale to s tēm nesouvisě.

Kissinger: Už řna má za cěl břit hlavněm poradcem celého lidstva

Martina: Diplomacie je jině věc.

Lubomír Zaorálek: To, že obdivuji Ameriku jako zemi „třeba krásnou a podobně“ „nesouvisě s tēm, že jsem vě dř l, že Severoatlantická aliance je asymetrická aliance, ve které jsou ve skutečnosti řzně zůjmy. A velice jsem se zhrozil, když mi Kissinger už ekol, že v dř sledku rozdř leně Atlantiku se Evropa změ nř v appendix Euroasie, a bude muset hledat řplně jinou politiku, protože zjistě, že neně řplně samostatně kontinent. A tady nejde jenom o Rusko, o kterém mluvíme. Vřichni půl ece věme, že to je už řna, která roste do sřly, kterou Sovětský svaz nikdy nemř l. Jestli byl kdysi Sovětský svaz vyzyvatelem Spojených stůt, tak nikdy nemř l takovou kapacitu a schopnost „i když se v nř kterých oblastech dostal do technologického vedeně“ jako má dnes už řna. Kissinger to už řkal takto: „řna má za cěl břit hlavněm poradcem celého lidstva.“ „Protože řna neně, podle mř, typ expanzivně země, která by chtěla nř koho ovládat. Ona nřs nebude už it řnřtinu. Ona chce „a on to už ř-

když zajišťujeme, aby byl hlavním poradcem celého lidstva. Já Ana je především dále ena o výze, velikosti svého působení titisícileté kultury, chce mít odpovídající místo, a chce být takto uznávaná a bráňna. A, jak říká Kissinger, chce být hlavním poradcem lidstva.

Já neříkám, že jsme k němu odsouzeni, ale jenom říkám: Už se nám svítí, ve kterém se má být výzva, kde americký obchod je od doby před 26 lety jenom 15 procent svého obchodu, takže je vidět, že se proporce mění. A co když má Kissinger pravdu, že se Atlantik dělí? A my se v tom budeme muset naučit, a budeme muset hledat partnery i v Africe, v Asii, a hledat prostě nové místo v tom světě. A ne stavět zdi.

Vy jste popisovala a říká, že se naše zahraniční politika izoluje. Ano, to je úplně správně. My nemáme komu vyvíjet izolacionismus, my jsme nejskvělejší izolacionisté, jaké znám. My se nebavíme s Anou, nebavíme se s Ruskem, především se bavíme se Slovenskem, Maďarskem. A Poláci se zase nebaví s námi, proto že nám takto neodpustí, který z nich, který Fiala vyvedl Tuskovi. Takže vlastně my, kteří jsme měli v koncepci zahraniční politiku, že na prvním místě jsou sousedské vztahy, proto že nás to už na naše historie z tisíciletých let, kdy jsme se nedokázali domluvit se sousedem, a bylo to pro nás hodnota zlatá. Já však vím, že toto se už nikdy nesmí opakovat. Sousedy si musíme držet. Ale my jsme se rozhodli, že i tohle necháme plavat, dovoláme si rušit s nimi vztahy, a dokonce je zmrazujeme. Vlastně, měly by být berou, když tu pana ministra Dvořáka, který říká, že zmrazil vztahy se svým protějškem na úroveň stka. Už jsem stokrát řekl, že tohle se dělá, když se začne nevídit, ale ne, když máme!

Martina: Když máme jinou přístup k zahraniční politice.

Lubomír Zaorálek: Já mám na to, protože tvrdím, že je to špatné, argument: Kdyby se něco semlelo, nedej bože, já si to nepředstavi, a stejně všichni víme, že se to nestane, i když je kolem nás geopolitická bouře, to je prostě pravda, ale pokud esto všichni víme, že se nic nestane, kdyby se něco stalo, tak především nená tak tak se se domluvit, že jsme schopni se Slováky postupovat společně. Máme-li jsme mít společnou ochranu vzdušného prostoru, mohli jsme sladit své nákupy. Ale eště a Slováci jsou především schopni se na tomto kousku země bránit společně, proto že k sobě mají blízko. Copak to není něco úplně přirozené? Vykašlete se na to, že má někdo jinou náhodu, Ale zrovna u toho čeho nažijí

nejbližší sousedé nemají zase tolik je obrovská možnost, když si někdo ekne, že budeme postupovat společně. A pak jsme do toho mohli zahrnout další sousedy, a mohli jsme najednou něco vytvořit. Vždyť se to stalo, když bychom měli stejnou obranu, transporty, kdybychom nakupovali společně.

Martina: Ale my jsme v Němci rozbili i Visegrád.

Lubomír Zaorálek: Smysl Visegrádu byl právě v tom, aby bylo vidět, že v tomto prostoru Evropy jsme schopni spolu mluvit, a to třeba i bez ohledu na to, že jsou různí političtí reprezentace, že se situace různě vyvíjí a že to za každou cenu držíme, že neděláme z toho záležitost typu: „Teď se s vámi nebudeme bavit.“ Já jsem takhle měl hodně jiných názorů, ne že v jistě chvilu *Waszczykowski*, polský ministr zahraničí, ale nepohodli jsme se, ani jak jsme respektovali, že máme jinou vidění. A co se týká Maarska, tak musím říci, že i když jsem takhle měl v úmyslu, nebo jsem nebyl obdivovatelem Orbánova režimu, tak jsme se Szijjártrem dokázali udělat lat státní učitelské věci, protože jsme měli společně nějaké zájem.

Mám konkrétní případ: Půl lidí za mnou Poláci a Němci, že je třeba Donalda Tuska srazit z role předsedy Evropské rady, protože je škodlivý. A já jsem říkal: „Neblbněte, Tusk nám pomáhá. Podívejte se, on se za nás postavil. Vždyť to, že tam je Polák, má pro nás obrovský efekt.“ A sešli jsme se se Szijjártrem, a já mu říkám: „Vždyť to přeci nemá žádné podpořit.“ A on: „To je pravda, vždyť jsme byli proti sobě.“ Oni tam dají potom jinou náhodu koho jiného, ne že ze státní Evropy, a ještě třeba se nám vysvětlí. Tak jsme se s Maarskem dohodli, a na Poláky jsme klekli: „Neblbněte.“ To znamená, že to, že jsme se dokázali s Maarskem dohodnout, znamená, že Poláci nemají sálu na to, aby to udělali. Takže když se s nimi bavíte, tak máte leccos.

Martina: Pane ministře Zaorálku, já využíji toho, že máte takovou kamikadze náladu, a vrátím se zpátky na Ukrajinu, protože pro nás stáje platí, že za humny je drak. Někteří mi říkají: Máte lo se tehdy když proběhl Majdan, když proběhla referenda v Doněcku, Luhanské oblasti v rámci jednoty s Ruskem, protože Rusko tehdy prohlásilo, že na Ukrajině dochází ke genocidě ruskojazyčného obyvatelstva? Mluví se o nalezených masových hrobech povražděných civilistů, ale vlastně nevíme, protože naprosto nebyla vůbec ověřeno, a zjistit, jak to je?

Lubomír Zaorálek: Pořád platí to, co řekl Kissinger nebo George Kennan, a dál, že, že vlastně kolem je nějak jak Rusko zahrnout do systému, architektury, a nenechat ho bokem. My si nemůžeme vybrat reálné. Dokonce, pokud tyto reálné spáchají násilí a agresí, tak platí Masarykovo, že se jim musíme postavit. S tím absolutně souhlasím. Jeho kniha Rusko a Evropa je pro mě pořád dobrá kniha, i když je stará; a už to nikdo nečte. Naše role je, že máme povinnost se postavit Rusku ve chvíli, kdy tam vidíme zřetelně samostatně a podobně. To je naše role, tomu rozumím. Ale jinak, když je, že je stejně tak i Masaryk čítal tuto potřebu, je třeba, že s Rusy mluvit, pokud to jde, a pokud tam něco hledáme partnery.

Vždyť i v této chvíli Trump vystoupil a řekl, že se chce dohodnout a usiluje o jednání, dokonce navrhuje snížení výdajů na zbrojení o 50 procent. A reakce Putina na tento návrh byla pozitivní s tím, že by bylo dobré je vrátit do toho zatím, že ano. Toto tedy jak ignorujeme, ale nám přitom přitom rok vyprávěl poslední smlouva o odzbrojení, a jaderné zbraně, a jejich nekontrolování. Jenže jsou obrovské problémy. Jedním mezi Ruskem a Spojenými státy nejsou přitom zdaleka jenom o Ukrajině, ale jsou třeba právě o tom, jestli bude za chvíli jaderné vyzbrojené raketou, nebo bude po zuby jaderné vyzbrojené Severní Korea. Co s tím pak budeme dělat? Pamatuji, že Rusové z toho měli v minulosti obavu, a my jsme s nimi se dokázali dohodnout na tom, že postupujeme vzájemně i s raketou společně s Ruskem. My jsme se dohodli s Ruskem, že postupujeme společně s Severní Korejí, protože nám přitom ipadají naprosto nevyzpytatelně. Tragické je, že tuto schopnost komunikace jsme ztratili. Vy jste se ptala na to!

Putin chtěl spolupracovat s NATO, přesto edstavoval si, že bude náš co jako viceprezident, ale zjistil, že to západ nemyslí vážně, mimo jiné proto, že Amerika podporuje islamistické separatisty na jižních hranicích Ruska

Martina: Jestli se tehdy mělo jednat s Ruskem.

Lubomír Zaorálek: Vždycky se mělo jednat s Ruskem. Problém je, že se s námi nejednalo zpravidla, který by Rusko už inilo partnerem tak, aby neměli pocit, že jsou hadr na holi. Mně to v roce 2001, 2002 vykládal generální tajemník NATO George Robertson, když byl George Bush mladší. A tehdy se vlastně vytvořil pakt Rusko-NATO, kde se dala Rusům možnost, že Putin stál o to být členem Severoatlantické aliance, a ptal se na to Clintona: že Nemohli bychom vstoupit do

Severoatlantická aliance? A Clinton mu potom řekl: To je problém, to je problém. A tak si vymyslel pakt Rusko-NATO. Byla doba, kdy vám bezpečně, a Putin byl obdivovatelem Tonyho Blaira. A byl také obdivovatelem George Bushe, velkým obdivovatelem amerického prezidenta George Bushe, protože ten měl určitou chvilku, kdy byl opravdu opravdu slavný a populární, ne že by tak stál na hlavě. V té době se v něm viděl, a zajímal se dokonce o to, jestli by nemohl být daleko víc součástí Aliance.

Uvědomte si, že po 11. září, kdy jsme my, jako členové NATO, nabídli spustit nějakou věc, a že se stavíme po bok Spojených států, tak to Američanům odmítli. Ale zároveň jim pomohli Rusům. To znamená, že v té době se dohodli s Rusy, že jim poskytnou základy, a Putin s tím byl nesmírně spokojen. On byl rád, že spolupracuje s Američany, byl rád, že spolupracuje s NATO. Pro něj to bylo něco, co bylo jeho ambicí.

A vy se ptáte, kdy se staly chyby. To mi Robertson vysvětlil velice pěkně. On mi řekl: Já už jsem to nechápal, a jednou jsem se ptal Georga Bushe mladšího, jak to myslíš s tím, že budeme spolupracovat s Rusy? To s nimi opravdu máme problém? Zásadně vám říci? A Bush se na mě podíval, a řekl: Pěkně, nebo co? Nic jim neukážeme. Copak nechápeš, že to je jenom hra? Nikdy jsme to nemysleli vážně. To tehdy Bush řekl generálnímu tajemníkovi NATO, Georgi Robertsonovi. Skotovi, on je ze Skotska, byl to sympatický chlapec. A on z toho byl zmatený, a nevěděl, co má vlastně dělat. A Bush mu řekl: Ne, neberte je vážně. Takže Rusové to samozřejmě rychle pochopili, že je nikdo nebere vážně.

A potom tam došlo k velice nepříjemnému věci. The New York Times později až v půlce Ameriky je, že se nakonec všechno zveřejní. Ukázaly nakonec texty, které vysvětlily věci, o kterých jsem tak netužil. V roce 2004 bylo v Beslanu strašné vyvraždění lidí, a já jsem tam potom byl, a mluvil jsem s tamními matkami, a byl to jeden z nejhorších zážitků mého života. Tam bylo 380 zabitých, a z toho 170 dětí. To bylo strašné. Postavili tam obrovské hroty. A když tam tehdy vystoupil Putin, tak jsem měl pocit, že se zbláznil. Pěkně. A když jsem tam nebyl, jeho projev jsem četl, ale byl jsem tam později. Když tam Putin vystoupil, tak řekl: Rusko nám komu strašně vadí. Někomu vadí, že na jeho zemi drží pohromu. A mluvil tam tak, jako kdyby Beslan způsobil Západ, a já jsem tomu vůbec nerozuměl. Vždyť Beslan, to byly přece separatisté. To byl Basajev. To byla tato parta. S tím přece Západ nemá nic

společně nepochopili. Já jsem měl i dojem, že Putin lázeň, že si prostě vyměnil lázeň, že nedávající smysl, pro ně napadla Záhřad kvěli Beslanu v roce 2004.

A pak jsem se dostal k americkému médiu The New York Times a Wall Street Journal a tam jsem se najednou dočetl, a teď už je to i v knihách, že v té době Američané skutečně organizovali, podporovali islamistické skupiny na jihu Ruska. Lidé ze zpravodajských ruských služeb přišli za Putinem a řekli mu: Vy tady děláte Američanům pomýšlení, poskytnete jim základy, neustále jim nabízáte pomoc, dokonce se jim cpete do Aliance, a tady si přetáháte, co děláte na našich jižních hranicích. Oni v podstatě podsekávají naši hranici těm, že tam podporují islamistické separatisty. A na to se na nás jak schůzce Putin vydal za Bushem, a řekl mi: Jak je to možné, že já s vámi spolupracuji, a vy vlastně organizujete akce, které financuji vaše různé organizace, a pro nás je to strašně nebezpečné. My se bojíme islamismu. To je něco, co je dost a velice zneklidňující ovalo, a bylo to pro nás něco, co jim velice bralo spánek. A vy to podporujete. Tak jak to tedy vlastně je? Pro vás můžeme pomáhat? A Bush mu na to řekl: To není možné. To vylučuji. To je nesmysl. Já se na to podávám. A nikdy potom odpověď nedostal, a Bush se k tomu odmítal vracet, nevím, jestli si to vůbec ověřil oval, to vám neřeknu. Ale jistě je, že Putin zjistil, že zpravodajci mají pravdu a že je za blbce. A tam nás kde se začalo obracet Putinovo nadšení pro Záhřad, protože začal mít pocit, že se s ním nehraje žádná hra. Tam pochopil, že vlastní ta spolupráce je jenom jako

Já teď nebudu tvrdit, že jsme měli Putinovi ve věcech vyhovět, takto jednoduchě to vůbec není. Putin si představoval, že kdyby vstoupil do NATO, tak že tam bude mít nějakou roli viceprezidenta. On si nepředstavoval, že by byl přidáván. A já bych s těm měl takový problém. Já jsem měl i možnost s Putinem sedět několik hodin, a přišel jsem se, že to bylo jedno spíše hodné nepřijemné jednání s člověkem, který vůbec nikdy ani vůbec neposlouchá. Vím, že to nebylo jednoduché. Já jsem s ním byl, tuším, v roce 2006.

Takže v průběhu šel prostě špatně v tom, že se s Rusy hrála hra: Na vás už není zájem. Vy už pro nás nejste důležití. A vlastně se nebralo vážně, to, co psali myslitelé před těm. To není legrace, tam zmizelo impérium, a to, co to vyplní, by nás měl enormně zajímat, protože to má být bůžt obrovská věc. Možná nejvíce těm, které nás eká. Vše, Rusko má stále 5 000 jaderných hlavic, z toho minimálně 1 500 funkčních. Pan Romancov nás kde

napsal: „Kdyby Rusko nemělo jaderné zbraně, tak už neexistuje.“ Ale tohle z něj ho dělá i dneska ve své tiskové konferenci, ať se nám to líbí, nebo ne. A my jsme to nevzali vážně.

Martina: Lubomír Zaorálek, zkuste mi, prosím vás, vysvětlit jednu záležitost, nad kterou se dodnes podivují mnozí lidé, ať je referenda, která proběhla v Doněcku a Luhanské oblasti dopadla podle separatistů a až 90 % lidí s odklonem k odtržení, nebo k jaké samostatnosti. Ale Západ označil výsledky této referenda za nevhodné. Proč tedy nezorganizoval nějaké referendum s mezinárodním dohledem OBSE, OSN. Proč jenom řekl: „To neplatí.“

Lubomír Zaorálek: Já už si teď tuto situaci představuji. Sledoval jsem tehdy Minský jednání, a potom jednání v normandském formátu. Ale abych vám teď odpověděl na otázku, co bylo za tím, ať to Západ nevzal jinak, to poměrně chcete moc. Je pro mě dost těžké si to vybavit. Vím, ať tato jednání byla obtížná. Ukrajinský ministr zahraničí měl jednu dobu pravidelně reportoval z každého jednání normandské skupiny, takže byla doba, kdy jsem to sledoval poměrně dost intenzivně. A v jistém chvíli jsem pochopil, ať Ukrajinci nejsou schopni nechat tyto dohody schválit ve Verchovnej radě, protože je pro sebe pokládali za nevhodné. A to, co slíbil Zelenskyj, když nastoupil jako prezident, tedy ať naplní věci, ke kterým se zavázali v Minských dohodách, u toho se ukázalo, ať to nejsou schopni splnit. To, ať to byla s Putinem těžká jednání a ať pravděpodobně byla možná jenom díky Angeli Merkelové, kterou tehdy bral Putin vážně, to je pravda.

Martina: Promiňte, ať vás předvedu, ale byla to právě Angela Merkelová, která předtím, ať dohody v Minsku nikdo nemyslel vážně a ať měly sloužit jenom k tomu, aby získali čas na vyzbrojení Ukrajiny.

Lubomír Zaorálek: Ta jednání si pamatuji, a nemyslím si, ať to je úplná celá pravda, jak se to teď říká, ať Angela Merkelová předtím iznala, ať jedině celi tehdy byl, ať se nabere síla na Ukrajině. Jak si ji pamatuji, tak nevím, ať tohle byla celá pravda. Angela Merkelová byla člověkem, kterému jsem se strašně hrůzou z jednání věcí: Ona si předtím etla nějakou knihu nějakého německého historika, jmenovitě už jsem neví, a v té knize si předtím etla, ať za 70 let nějak vymizí lidské paměti ať ohledně věcí, a věci se pak opakují. Ji to tak vyděsí, ať dokonce za tím historikem v Německu jela a ptala se ho, jak na to předtím, ať teď ch sedmdesát let je předtím esně ta doba, kdy se vůbec

vrátit, protože v jejich ušlechtilé zapomenou, co to bylo, a v jaké si logice se zemřít dostanou znova do věleňného věru. Je to zvláštní, ale tohle ona brala smrtelně vážně. A já myslím, že tam nešlo o nějaký odklad. Já jsem si u něj jistě, že měla hrůzu z toho, že nepadne v klouzání do nějakého dalšího konfliktu, a ona chtěla hlavně odpovědnost v tom, že tomu musí za každou cenu zabránit.

Merkelová nedokázala domyslet, jak budou mět slova „Wir schaffen das“ důsledky. Myslela si, že tím vykoupí Německo z toho, co způsobilo v minulosti.

Martina: Myslíte si, že „Wir schaffen das“ byla snaha zabránit oběanskému pnutí třeba v Německu?

Lubomír Zaorálek: Já si myslím, že tohle tehdy nedokázala domyslet. Nedokázala domyslet důsledky toho, co to udělá. Ať etl jsem si o tom hodně, snažil jsem se to pochopit, a nemám v tom úplné silné názor. Mně to působí špatně, že dělá lala taková věc, u které se já v té chvíli zdělo, že budou dobře vnímané, že se Německo možná vykoupí za to, co způsobilo v minulosti, a za vinu, kterou nese, a ona najednou, jako kdyby měla pocit, že má možnost to napravit touto politikou, a ukáže jiný Německo, než to, které ukázali třeba v páteřní krizi, kdy se Německo chovalo velmi tvrdě. Takže, jako kdyby to byla snaha ukázat nějakou tvrdou Německa. Jenomže to udělá lala bez komunikace s parlamentem, se svými politickými partnery, jako kdyby to bylo hnutí mysli jednoho člověka bez toho, že by si uvědomila, co všechno to má potom znamenat.

Ale v páteřní ukrajinské krizi, na to si já pamatuji, a věřím tomu, že já šlo o to, za každou cenu zastavit tento konflikt, který v jisté chvíli nabíral strašidelné podoby. Vzpomeňte si, tam došlo ke stětu, byly obrovské ztráty Ukrajinců a podobně. Takže to, že jsem se tehdy, podle mě, jednoznačně našel, že bylo za každou cenu najít s Putinem dohodu a zastavit to. Pamatuji si tak, že jednou jsem i šel zoufalší z toho, kdy šel šel: „On mi neřekne pravdu. On mi tady klidně řekne.“ A byla z toho špatně. Ale rozhodně nepochybuji o tom, že se tehdy maximálně snažil zabránit tomu, aby tento konflikt pokračoval, a brala si jeho zastavení jako první věc s tím, že se to pak bude dále řešit diplomaticky. A to si myslím, že bylo v zásadě správné, tato

její snaha to přesto na diplomatickou práci, a udělat všechno pro to, aby skončilo zabíjení. Já plně jednoduchý, nic bych v tom nehledal. Když padla ta věta, že to bylo proto, aby se Ukrajina dále dozbrojila, tak já myslím, že tehdy panovalo přesto esvážení dění, že se muselo všechno vložit do toho, aby to už nepokračovalo, a ne, aby se pokračovalo. Merkelová, podle mě, nechť pokračovat ve věci. Tomu prostě nevím.

Martina: A jak tedy potom vnímat třeba úlohu Borise Johnsona, který měl zabránit Ukrajině v uzavření dohody s Ruskem dva měsíce po vypuknutí války?

Lubomír Zaorálek: To je jiná. Já to nazývám „anglosaská politika“. Vezměte si, že už v roce 2008 to byl stánek mezi Bushem na jedné straně, a Německem a Francií na straně druhé. To vlastně i navazuje na stánek, který byl v roce 2003 kolem války v Iráku, to byl stánek mezi Schröderem a Chiracem na jedné straně, a Bushem na straně druhé. V roce 2003, už předtím, kolem Iráku to vypadalo, že Evropa se vydává na samostatnou cestu. Někteří si dokonce mysleli, že Evropa začne budovat vlastní politiku, proto že si uvědomila asymetrii zájmů, a že už od války v Iráku se Evropa vydává po jiné cestě a že, že musíme budovat strategickou autonomii a budovat si vlastní obranu, proto že její zájmy jsou jiné než americké. Tam je zajímavé sledovat, proč k tomu nedošlo.

To, co vidíme tedy, 2008, stánek kolem Ukrajiny a Gruzie, to opět ukazuje na jinou evropskou politiku, než byl Bushův kovbojský způsob, se kterým přišel a řekl: „Tak, vezmeme Ukrajinu a Gruzii bez vědomí toho, do čeho se to vlastně pouštíme. Já si dovoluji pamatuji, že v té době řekl, že to každá recituje, jsem to velmi sledoval, takže věm, že tehdy na Ukrajině nebyla žádná podpora pro vstup do NATO. Tam bylo, nevím, asi 30 procent lidí pro, a tím se argumentovalo. Tak proč otevřít NATO, když vlastní na Ukrajině není veřejná shoda na tom, že Ukrajina vůbec chce do NATO? Proč to vůbec zvedáme? O co usilujeme? To byla vlastně naše expanze. My sami jsme si říkali, že to tímto země takhle přineseme na talíř. Samozřejmě, že tam byli někteří lidé, kteří o to stáli, ale problémem byl, že my jsme tím otevřeli něčím, čím jsme se dostali do stupňovaného konfliktu s Ruskem. Nebrali jsme v potaz, když to Rusko řeklo: „Já mám své bezpečnostní obavy. Já to беру do budoucna jako ohrožení, proto že známe historii“. Ohrožení Ruska vždy přicházelo z Evropy, ať to byl Napoleon, nebo Hitler. Historie nebyla taková, že by Rusko šlo na Evropu, ale taková, že z Evropy přicházel pokus podmanit si Rusko. Vtip je

v tom, že dneska, kdy Putin říká: „Vy si myslíte, že bych někdy zařít il na nějakou státní Aliance? Nejsem blázen“. A proč ne? Podívejte, tady se dneska plánuje výledeknická furie. Proč nikdo neřekne, jak vypadá reálný stav ruské armády a evropské státy NATO? Nikdo nedá přesnou odpověď na to, jak situace vypadá. Zjistil by, že Evropa disponuje tisíci miliony vojáků. A kdyby mobilizovala, tak deset milionů. Podívejte se, jak je Evropa vybavená z hlediska zbraní, podívejte se, kolik je tady armád. Francie, to je 240 tisíc vojáků, a 400 tisíc rezervistů je třeba před mobilizací, Francie, vybavená výzbrojí typy zbraní, co si vzpomenete, včetně, od raket, ponorky, nejmoderněji vybavená armáda s vlastními letadly a výzbrojí. Podívejte se, dokonce i taková malá státy, jako je Finsko, má padesátitisícovou armádu s obrovskými mobilizačními schopnostmi. Skandinávie, tak jak je, Baltské moře, je dneska tak vybavená zbraními a tak silná, že v budoucnu pokud Rusko nemůže na tento kout zařít, zvláště po vstupu Německa a Finska do Aliance. Celá tato moře je dneska mořem Aliance, a šla zbraní je tam především obrovská. Proč se tady neustále vedou pohádky o tom, jak je Evropa slabá? Já vím budu vyprávět jednotlivě armád, jejich sílu a jejich vybavení zbraními, které jsou neskonale dokonalejší!

Martina: Proč se tyto pohádky vedou? A proč v Evropě neustále tluče na výledeknické bubny alespoň tedy výledek?

Lubomír Zaorálek: Protože Evropa je špatně řízená, špatně vedená, a je od jedné PR kampaně ke druhé. Jednou je to PR kampaň ve prospěch farmaceutických firem, ty si vydělávají. Pak si vydělávají firmy díky Zelenému dělu, což je něco, co bylo spuštěno naprosto nedemokraticky, lidem se tvrdilo, že je bohatou. A když začali postupně zjišťovat, že je to výzbrojí na jejich úkor a že na tom vydělávají jenom parta korporátního sboru, která si vytvořila paní Ursula von der Leyen a která se skládá jen z velkých korporací a bank, které si nakonec udělaly nástroj, na kterém především vydělávali oni, a lidé to měli zaplatit, tak se to pokrývalo skvělou PR akcí. A dnes tu máme další PR akci, jmenuje se to Rearm, a máme téměř ocelovým díkobrazem.

Mně to připadá, že to jsou divadelní představení, ale ta nemají nic společného s dobrými vládami, protože jestliže začnete dávat do zbraní 4 až 5 %, tak spočítejte si někdo, co to znamená ve svých následcích? Já vím, že jsem si řekl, pokud bych si představil, že se nikdo neumí představit, o čem se mluví. Návrh meko dneska dává na zbraní 83 miliard euro. Teď se říká, že budou dávat 150 miliard euro, že to zvýší. A 83 miliard euro jsou 2 % HDP naší

mecka. Náš mecko je nepřímo edstavitelně velká ekonomika, nesrovnatelně s Českou, takže když oni přidají 2 %, tak je to, je třeba to opakuji, 83 miliard euro, to jsou biliony korun. A když to zvýší na 4 %, jak se tebe plánuje, tak to bude 150 miliard, přideš 150, jak tebe přidá. Dokonce se tam tebe mluví o 207 miliardách euro. Co to znamená? To jsou úplně peníze, za které nakoupíte statisíce tanků. Jestliže náš mecko zatím ne takto zbrojit, tak do naší kolika let tady bude stát, která bude vyzbrojená tak, že si to nikdo neumí ani představit. A my tady chceme mít po zuby ozbrojené náš mecko s tisíci tanky, raketami a vrtulnicami? To si náš kdo vrtulnicami myslí, že tohle má smysl? Nehledě k tomu, že pokud se tohle bude dít, a tato procenta se budou lást do ekonomik, tak to bude znamenat obrovské sociálně-ekonomické oslabení Evropy, protože když vyrobíte tanky, děla a podobně, tak se to samozřejmě projeví na úrovni sociálně-ekonomického rozvoje. Jiné země, mimo naši nezávislou Evropu, budou dávat peníze také do vývoje nových technologií, umělé inteligence, do sociálního rozvoje lidí, takže přijdou do lidského kapitálu, a Evropa zatím nezaostává. To vám říká ekne každá ušlechtilá ebnice ekonomie, že tyto výdaje do zbraní způsobují z delšího hlediska sociálně-ekonomického zaostávání naší společnosti. Rozumíte? Co pomůže, že vašímu životu, a tomu, jak budete pokračovat, když tady budete mít daleko více tanků, obrněných nákladních vozů a děla? To ve vašem životě, v tom jak ráno vstanete, neudělá žádnou změnu. A samozřejmě to je důvod, proč dnes Donald Trump přidá, že chce snížit výdaje na zbraně o 50 %, protože Američané samozřejmě vědí, že na zbraních ve skutečnosti prodávají, a navíc, protože mají zastat sociálně-ekonomický vývoj. Tuto iniciativu bych bral stranou věřím. Takže, zatímco oni tyto výdaje snižují, tak my budeme valit tato procenta do zbraní, které, de facto, způsobují sociálně-ekonomické zaostávání Evropy.

Datum vytvoření en

01.04.2025